

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

20. šte. v.

Gornja Radgona, dne 19. maja 1922.

IV. leto.

Naš boj.

„Slovenec sem, Slovenec sem, tako je mamka djala.“

(Jak. Gomilšak).

Živimo v ozračju, napolnjenem z elektriko in opasnimi strelami. Razumeti moramo, kako treba v tem nevarnem položaju se obnašati, da ne bo škode. Postavili smo si težko politično nalogo, da poskušamo braniti življenske interese ljudstva, našega dobrega slovenskega, krščanskega ljudstva, ki stoji sredi nevarno razburkanih valov svetovne politike kakor skala. V to svrhu smo prevzeli na-se vlogo političnih bojevnikov, braniteljev ljudskih pravic, Naši politični nasprotniki — zlobni in pošteni — pa nas ne razumejo. Naš boj za Slovenstvo in njegove pravice imenujejo protidržavno rovarjenje, rušenje države, reda i. t. d. To so politični slepci, ki ne razlikujejo pojma države od pojma vlade. Ponovno naglašamo, da naš boj velja le krivičnemu, nedemokratskemu vladnemu režimu, ne pa državi, naši Jugoslaviji. V par vladnih koritarjih, ki so se na račun težkih milijonov davkoplačevalcev proslavili in postali tako svrilen vzgled celemu kulturnemu svetu — še ne vidimo države. Država nam je sveta, njene meje nedotakljive, njena blaginja naša dolžnost, njena žalost in propast, naša smrt. Mi hočemo urejeno državo s pametno, modro, pravično ljudsko vlado.

Mi nočemo korupcije, mi nočemo vlado bajonetov, mi nočemo kupčij, ki mečejo blato na lepo lice naše Jugoslavije, mi nočemo balkanskega despotizma in nasilnega režima, mi hočemo ljudsko vlado, katere temelj bo predvsem pravičnost in ljubezen.

Manjšina, ki nastopa v imenu slovenskega ljudstva izrablja ta svoj položaj v sramoto in škodo ljudstva, v svojo korist, v dobiček zasebnikov. Vidimo tedaj, kako protiljudski je vladni sistem z ozirom na nas Slovence. Srbi branijo svojo Srbijo, akoravno imajo stranke, Slovenci pa smo tisti zakleti narod, katerega zastopniki se v Belemgradu celo sramujejo. Pozabili so ono Juršičevo: „Kdor zaničuje se sam podlaga je tujčevi peti! In zaničuje se, bogme zaničujejo sebe in vse slovensko ljudstvo. Poslanci, ki niso v vladi se borijo proti njej v imenu ljudstva. Dosegli so že veliko, več še pride. — Naši pol. nasprotniki prav dobro vedo, da smo mi ravnotako državotvoren element kakor si domišljajo da so oni, vendar, ker je na svetu še dokaj neumnih ljudi, imajo svoje s krivico umazane prste vedno obrnjene proti nam, češ, glejte jih kako napadajo državo, medtem ko je naš boj naperjen proti slabim gospodarjem te države, ki je tudi naša last.

Toda to orožje je staro, slabo, obrabljeno. Kadarkoli ožigosamo v časopisih ministra, ki se je seveda po nedolžnem zapletel v volovsko kupčijo, četudi v „škodo“ lastnega žepa, napadamo državo. Kadarkoli govorimo o luksuznih avtomobilih, kočijah, gradovih in razsipnosti na državne stroške, napadamo državo. Kadarkoli pišemo o kakih tatvini v državnih uradih, napadamo državo. Kadarkoli go-

vorimo, da v Rusiji umira 37 milijonov ljudi, medtem, ko se pri nas na račun države razsiplje, napadamo državo. In tako gre ta veriga dalje v neko za nas neverjetno neskončnost.

Ljudstvo samo pa odpira oči, bogme da jih odpira in že razlikuje kričaške demagoge pri vladnih koritih od pravih, nesebičnih ljudskih bojevnikov. In tako je prav. Prišel bo čas, ko bo ljudstvu zopet dana v roke oblast: volilne kroglice. Takrat pa naj stori vsak svojo dolžnost; kajti nezadovoljstvo je splošno in upravičeno. Mi pa vstrajajmo v našem težkem političnem boju, v katerem se bo naša ljubezen do domovine izčistila kakor zlato v ognju. Odpadla bo vsa blatna zmes in ostalo bo čisto zlato, čista, nesebična, požrtvovalna ljubezen do ljudstva in domovine. Živela samouprava slovenskega ljudstva.

Kulturna sramota.

(Iz društvenega življenja.)

S strahom opažajo voditelji društvenih knjižnic, teh ljudskih izobraževalnih naprav, kako postajajo knjige od dne do dne dražje, — vsaka nekoliko debelejša knjiga že stane nad 100 kron —, kako je draga in skoro nemogoča vezava novih ali prevezava starih knjig, ki pa se nevezane zopet raztresejo in porazgube. S samo članarino društva ne morejo več vzdrževati svojih knjižnic, povrh pa še naročevati najrazličnejših časopisov, dnevnik, tedenskih in mesečnih. Le tisto društvo zmore s težavo vse to, ki ima kak drug vir dohodkov, recimo dobre prijatelje, darežljive podpornike; a ti so silno redki in vedno redkejši, to vedo posebno tisti člani, ki hodijo pobirat prostovoljnih prispevkov v društvene namene. V takem položaju si more društvena blagajna odpomoči samo s kako društveno prireditvijo, ki pa mora biti res kulturna, to je vzgojno-poučnega značaja, ker drugače je kulturnega društva nevredna: poleg zabave mora vselej nuditi tudi nekaj blažilnega, kar povzdiguje kulturo uma in srca. A glej ga zlomka! Dočim so nekdanj dobivali kulturni delavci podpore in nagrade od države, morajo izobraževalna društva, ki nadaljujejo vzgojo mladine in delujejo torej v smislu države, v naši novi „kulturni“ domovini plačevati občuten davek od svojih prirediteljev, kar petino vse vstopnine, tako da jim, če pridenemo še neizogibne režijske stroške, ostane komaj polovica, ali pa še ta ne. To je, milo povedano, kulturna sramota naše Jugoslavije! Nič ne rečemo, če so obdačene take prireditve, ki nimajo nič vzgojnega na sebi, recimo po mestih razna kričeča zabavišča, katerih delamrzi lastniki se bogatijo na račun veseljaškega občinstva; potem razne plesne zabave, tudi one naših požarnikov, katerim pa je država — čujte — opustila ta davek, ker menda plešejo — za blagor domovine, *) A da morajo n. pr. kmečki, delavski fantje in njih voditelji, ki si po svojem napornem stanovskem delu pritrčajo svoje večerne ure in se vadijo v boljšem petju, godbi, nastopih in predstavah, da kulturno ne zaostanejo in od časa do časa nudijo na odru, kaj lepega in plemenitega sebi in drugim na veselje in spodbudo, za ta trud še plačevati davek, to je vendar skoro vnebovprijočel! To je pač mogoče samo pri nas, kjer

*) sploh zabave, pri katerih se samo raja, kriči popiva in pleše — prave „veselice“.

so vladne stranke — demokratje in samostojni — tako zelo zlezli nekomu pod rep, da lahko uveljavlja nad nami balkansko-turške manire, kakor hoče. Torej proč s tem krivičnim davkom od kulturnih zavodov in diletantskih odrov!

(PS. Popolnoma se strinjamo z izvajanjem g. člankarja. Naša društva vidijo zopet, kako blagodejno vpliva balkanskodespotski centralizem na kulturno vzgojo ljudstva. Davek na ta društva je popolnoma odveč in krivičen. Kolikor je javnosti znano, se je za odpravo istega zavzel nar. posl. g. dr. Hnhnjec, medtem ko imajo drugi tudi-slovenski poslanci smisel za vse nekaj drugega le za dobrobit ljudstva ne. V naših tako zatiranih kulturnih društvih pa se naj predava o zlu centralizma ter o našem političnem cilju, ki je a v t o n o m i j a (samouprava) Slovenije; kajti le samoupravna Slovenija bo razumela naše politične in kulturnovzgojne težnje in ne bo ovirala razvoja naših izobraževalnih društev po deželi, o katerih ustroju nimajo v Srbiji niti pojma. Te razmere pa naj bodo našim društvom le poziv k še vstrajnejšemu delu: Poživite orlovske telovadne odseke, vzgajajte tamburaške in pevske zборе, gojite dramatiko, govorništvo, parlamentarno debato, leposlovje in zdrave zabave! Le delo bodi naše geslo v boju za naše pravice. Čim bolj nas bodo zatirali, bolj utrjeni bomo! Bog živi! — Uredn.)

Kdo je Čičerin?

Najzanimivejša oseba na genovski konferenci je danes brez dvoma zastopnik sovjetske Rusije Čičerin. Okoli njega se takorekoč suče cela genovska konferenca in težko je danes odločiti, kdo je pomembnejši državnik: ali Lloyd George ali Čičerin. Zato bo gotovo tudi naše bralce zanimalo izvedeti nekaj črtic iz življenja tega znamenitega moža, s čegar osebnostjo se danes peča ves izobraženi svet.

Ivan Vasiljevič Čičerin je potomec stare ruske plemenitaške rodbine. V svojih mladih letih je užival tudi svojemu stanu primerno vzgojo, nakar je vstopil že pod caristično vlado v rusko diplomatsko službo. Za časa svojega službovanja pri ruskem poslanstvu v Berlinu se je seznanil z različnimi nemškimi socialisti. Stvar ga je začela zanimati in začel se je temeljito pečati s socialističnimi nauki, tako da je v krogu svojih novih prijateljev kmalu zaslovel kot eden najodličnejših poznavalcev onih naukov, ki sta jih oznanjala Marks in Engels. Nakupil si je ogromno množino socialističnih knjig, in njegova bistrumnost in pridnost pri proučevanju socialnih vprašanj ni omagala. On pa ni ostal le socialist v teoriji, ampak je začel tudi praktično delati v zvezi z nemškimi in ruskimi socialisti, katerim je napravil mnogo uslug. Vsled tega je pa bil kmalu „kompromitiran“, ker je nemška policija kmalu odkrila njegove tajne zveze s socialisti. Seveda je moral zapustiti diplomatsko službo in da se izogne daljnim neprijetnostim, je pobegnil v Pariz, kjer se je skrival pod napačnim imenom „Ornatski“.

V Parizu je moral živeti kot begunec in izganelec silno skromno. Od svojih staršev je prejemal le skromno pomoč: 100 frankov mesečno ali 37 in pol rublja. Kljub svoji trenutni revščini pa ni omagal, ampak je pridno delal za socialistično stvar in je celo od svojega itak skromnega mesečnega dohodka še denarno podpiral socialistično stranko in svoje še revnejše tovariše. Sam se je zadovoljil s tem, da je jedel enkrat na dan in to ne baš v najfinejših hotelih

in gostilnah. Konjsko meso je bila zanj že velikopraznična slaščica.

Čičerin ljubi glasbo nad vse. Celó v svoji bedi, v kateri je živel v Parizu, si je pritrgal od ust 8 frankov mesečno, da je plačal najemnino za klavir. Za gledališče seveda mu denarja ni preostajalo, a tudi časa ne, ker je ves svoj čas posvetil delu v svoji stranki, kjer je delal neumorno noč in dan.

Svetovna vojna ga je bila zanesla v Anglijo, kjer so ga kot „nevarnega človeka“ zaprli. Ruska vlada je imela velike težave, predno se ji je posrečilo Čičerina osvoboditi in ga spraviti v Rusijo na varno.

Danes zavzema ta mož v ruski sovjetski republiki častno mesto „ljudskega komisarja“ ali po naše: ministra za vnanje zadeve. Kako on svoj posel razume, priča in dokazuje — Genova! („Avt.“)

Tedenske novice

Vrednost denarja.

1 dolar	=	240—250—	K
1 zlatnik (cekin)	=	800—820—	K
1 lira	=	12—14.25	K
1 engl. funt	=	1100—1200—	K
1 ogrska krona	=	36	vinarjev.
1 franc. frank	=	23—24.50	K
1 nemška marka	=	96	vin — 1—
1 češka krona	=	4.50—5.50	K
1 n.-a. krona	=	3.06—3.30	v.
1 švicarski frank	=	50	do 52 krona.

Delegacija ministrstva financ opozarja na razglas štev. B II 10/40 iz leta 1922, ki izide v najkrajšem času v Uradnem listu in vsebuje popis meničnih blanketov nove emisije in določbe o zamenjavi starih emisij. Zamenjava meničnih blanketov se ima izvršiti do 1. avgusta 1922. Menični blanketi stare emisije se smejo uporabljati še do 1. junija 1922.

Kar smo že takoj vedeli. Pred nekaj dnevi so javili razni listi, da bo izplačevala država 20% bone katere je ljudem odvzela ob priliki zamenjave kron v dinarje „na prevaren način“, kakor je rekel Stojan Protič. Generalna direkcija državnih dolgov javlja sedaj, da ta vest ni resnična. O tem vprašanju smo že nešteto pisali in enkrat nam je celo cenzura prekrizala naše račune. Seveda, danes ko bilježimo, da bo šel up po izplačilu teh „bonov“ po vodi, smo državi nevarni! —

Kralj Aleksander kandidira na albanski prestol? Kakor poroča „Matin“ iz Beograda, se tam razširjajo vesti, da kandidira kralj Aleksander na albanski prestol. Jugoslovanska vlada podpira kandidaturu in je naklonjena personalni uniji med Jugoslavijo in Albanijo. No, schöne Aussichten... bi rekli tam preko.

Zaslepljenost ali kaj? Mali obmejni promet funkcionira. Dobili smo izkaznice. Promet na politični ekspozituri je živahen, dela ne manjka. Samo nekaj pade v oči razumnemu Slovcu: Zakaj moramo imeti mi dvojezične legitimacije, Nemci pa samo nemške? Odgovor

Kako se pozna človeka po pisavi?

Po raznih kretnjah je mogoče uganiti značaj. — Nekoliko zgodovine. Razprava temelji na ugibanjih, ki so se pa že večkrat izkazala kot resnična. Grafologije se poslužujejo sodniki, trgovci in zdravniki — pa tudi zaljubljeni.

(Konec.)

8. Znaki zapravljenosti so ravno nasprotni znakom varčnosti. Zapravljevec piše široko in prostorno pisavo, ki je precej nagnjena ter ji manjkajo znaki energije. Še drugi znaki so velika razdalja med besedami, dolge zaključne poteze in široki levi rob pisma, posebno če s rob širi bolj in bolj. Zapravljevec trati papir, razmetuje pa tudi denar.

9. Človek, ki ljubi red, piše dovršene črke, pušča enakomerno razdaljo med vrsticami in besedami ter začenja točno vrsto. Vsako i piko in č, š, ž strešico postavi v čedni in pravilni obliki, nizko in na pravo mesto.

10. Nereden človek piše zmešano: njegove črke visijo na vse strani; vrste na levi strani so izgrizene; pike strešice in poprečne črte letijo nizko in visoko, pred črkami in za črkami, le tam jih ni, kjer bi po pravilih morale biti. Največ takih pisav najdemo pri mladih gospodičnah, — kar znači, da je nered v njih sobah in njih — glavah.

11. Samozavest in ponos se prikazujejo v razmeroma visokih črkah, v visoko potegnjenih

je lahek: Zato, ker smo šleve, hlapčevske duše; še na svoji zemlji klečepazimo pred tujcem, potem se pa čudimo, da nas nikdo ne upošteva. Da, da: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.“ To pot tudi smrdi riba pri glavi t. j. v Beogradu, kjer so to pogodbo skuhali.

Royaume de Serbie. „Hrvatska Sloga“ piše: „Na pismu finančnega ministra se blesti grb kraljevine Srbije, pod istim pa besedilo: Cabinet du Ministre des Finances du Royaume de Serbie (Kabinet finančnega ministra kraljevine Srbije). Na kuverti se nahaja napis: Ministre des Finances du Royaume de Serbie (Ministrstvo Financ kraljevine Srbije). Belgrajska vlada torej ne priznava v vidovdanski ustavi z jamčenega naziva države! Smo pač v Srbiji...“ Pa pravijo, da smo v Jugoslaviji...

SLOVENCİ, SLOVENKE! POMAGAJTE GLADUJOČİM RUSKİM BRATOM!

Višek upravnega škandala. (Tako „rešuje“ Beograd!) Star sem točno 65 let, lasje so mi že vsi izpadli, hvala Bogu. Če bi jih še imel, bi mi bili snoči vstali po koncu, ko sem kot star in vesten državni uradnik poslušal to le povest, ki se je resnično dogodila: Finančni straži v Ljubljani je naklonil Beograd dve puški. Take puške so potrebne ter pri finančni straži običajne. In Beograd je poslal v Ljubljano dve. Bile so lepo zavite v lep papir, da se med potjo ne pokvarijo. Ko so papir odvijali, so videli, da je popisan. Ko so začeli brati, so videli, da je na papirju pisano nekaj o slovenskih zadevah. Ko so prebrali en kos, so videli, da je to akt, naslovljen na finančno ministrstvo v Beogradu — iz Ljubljane. Spravili so skupaj vse papirje, v katere so bile zavite puške, pa so dobili celoten akt, ki ga je finančna oblast iz Ljubljane poslala v Beograd. Akt pa je bil še nerešen, in dotična oblast še danes pričakuje rešitve na oni akt. Pa je zaman pričakuje, ker rešitev je že došla na finančno stražo kot zavojni papir za dve puški. Na prošnjo akademika za sprejem v carinsko službo pride „rešitev“, v kateri se dovoljuje uvoz lesenega oltarja, na prošnjo za uvoz lesenega oltarja in kipa Srca Jez. prihaja „rešitev“, da je dovoljeno streljati na čožotske ladje. Sedaj so začeli pošiljati iz Beograda „rešitve“ kot pakpapir za puške finančne straže. Pa se še kdo čudi, da postajamo celo stari državni uradniki republikanci in federalisti najhujše vrste. Star sem točno 65 let in lasje so mi že vsi izpadli, a take uprave še nisem doživel in je ne želim doživljati. — Tako poroča „Novi Čas“ št. 108. Seveda se bo našel kak polizani farizej, pa bo zavil oči in zinil svojo staro pesem o demagogiji in frazo o državoprevarnatih elementih. Ljudje! Odprite oči! Ali ne prevračajo naše države v njenih temeljnih tečajih taki upravni organi?! Res „lepa naša domovina“...

Zanikerna vojna uprava. Parlamentarna komisija, ki je bila izvoljena, da preišče prošlulo afero bivšega vojnega ministra generala

začetnih potezah (črka stoji na eni nogi) in v visoko postavljenih poprečnih t črtah in č, š, ž strešicah Črke L, D in B nosijo široke podlage; podpis je podčrtan, pisava nosi znake energije.

12. Skromnost je razvidna iz priproste in nizke pisave; velike črke so nizke. Obe temeljni potezi pri M sta enako visoki; podpis se nahaja nizko na papirju, naslov nizko na zavitku. Ravno tako so postavljene poprečne v črte in č, š, ž strešice.

13. Človek razsodnega mišljenja piše harmonično pisavo s precejšnjimi razdalji med vrsticami in besedami. Dalje nosi pisava znake višjega duševnega obzorja ter je priprosta in razločna. Nepotrebnih zank, posebno pri začetnih in velikih črkah, ni.

14. Pisave nerazsodnih ljudi so popolnoma nasprotno gornji. Razdalje med vrsticami in besedami so neenake, črke f, g, j, p segajo v spodnje vrste ter nosijo znake nerazvitosti, zmešnjave in nerodnosti. Spremljajoči lastnosti nerazsodnosti sta trma (neenaka lega pisave; neenako postavljanje poprečne t črte) in — bujna fantazija (velike zanke v črkah L, Z, b, e, f, g, h, j itd).

15. Egoist upogiba vse zaključne poteze v pisavi nazaj na levo ter ustvarja pri posameznih črkah klukice in špiralne oblike. Te znake je možno opaziti tudi z začetnih potezah in strešicah. S harpunami poteguje vse k svojem ljubemu „jaz.“ Spremljajočo lastnosti samoljubja

Žečeviča, ki je zakrivil, da je 300 rekrutov umrlo, 7000 pa težko obolelo, se je te dni sestala k prvi seji, kateri so prisostvovali zastopniki vseh oddelkov najvišje vojne uprave. Iz poteka sej izvemo sledeče zanimivosti: 1. Načelnik sanitetnega oddelka je ugotovil, da bi moralo biti v vojski najmanj 430 zdravnikov, a jih je le 120. — Zato torej, ker se „belo“ in „črnorokci“ tepo med seboj za korita in za politično nadmoč, mesto, da bi organizirali v armadi sanitetno službo, zato naj dajejo sinovi delovnega ljudstva svoje življenje?! — 2. Isti gospod je tudi ugotovil, da novačenja niso izvršili zdravnik strokovnjaki, vsled česar so bili rekruti tudi bolni fantje! Tako! Mrličje potrjujejo v Jugoslaviji! — 3. Vojaški strokovnjaki so priznali, da je z vojaškega stališča najbolje, da služijo vojaki v svojih pokrajinah, vendar pa je vlada odločila, da morajo biti vojaki posameznih polkov radi političnih razlogov med seboj pomešani. — To je predragoceno priznanje. Naša armada tone torej v politični kaluži! Gospodje, ki prepovedujejo v armadi čitanje „Domoljuba“, češ, da zanaša politiko v armado, ti gospodje so v organizaciji armade zavrgli vojaške ozire in jih podredili političnim razlogom! Naši fantje morajo v armado, da ščitijo kapitalistično kliko, da polnijo žepe belgrajski porodici in da podaljšujejo življenje velesrbski hegemoniji, ki hoče izpiti hrvaškemu in slovenskemu ljudstvu mozeg in kri. Sedaj vemo, da se ne bo Žečeviču in sokrivcem skrivil niti las, ampak cel svet bo spoznal, da je te afere in vse nesreče v naši državi kriv policijsko-centralistični velesrbski centralizem!

Dopisi.

Gornja Radgona. Ob priliki pogreba Jožefa Jaušovec, posestnika na Ptujski cesti, se je na predlog Janeza Fras za revne učence tukajšne šole nabralo 58 K. Vsem darovalcem, posebno pa nabiratelju se šolsko vodstvo tem potom najlepše zahvaljuje.

Gornja Radgona. Zanimiva debata. Kdor je le malo časa živel v Gornji Radgoni, ta ve, da je ta obmejni kraj poln interesantnosti. Te dni je hotel podjeten izvoznik N, izvoziti v Nemško Avstrijo dva osla, pa je na svojo veliko žalost izvedel, da je izvoz oslov iz Jugoslavije strogo zabranjen. Ker na vprašanje zakaj, — ni dobil primerne odgovora, je čisto logično sklepal, da se Jugoslovani bojimo (mislim je našo upravo, hudobnež!) da ne bi naše pleme izumrlo in smo za to prepovedali izvoz oslov. Hudomušnež, ki je stal poleg njega pa ga je potolažil s tem, da je izvoz oslov iz Jugoslavije zabranjen le na prošnjo avstrijske republike, ker je tam dokazano — preveč oslov in ne vedo kam z njimi... Kdo ima prav? In tako

so trdosrčnost (spodaj špicaste ali voglate črke, posebno a, o in u), brezobzirnost, ponos in laž.

16. Veselost spoznavamo po valovitih ali zakriviljenih, navzgor odprtih, poprečnih F, T, t črtah in pomišljajih. Vse poteze v začetku in na koncu besed nosijo znake obsežnih upognin.

17. Človek, ki rad zbada in kritikuje svoje bližnjike, piše špicaste in bodalom podobne zaključne poteze, vejice, poprečne črte in strešice. Ako pisava nosi poleg teh znakov tudi znake egoizma, je dotični pisec obenem zloben človek.

18. Osornost zasledimo v pisavi, ki pokazuje klimaste zaključne poteze, poprečne črte in strešice. Črka t nosi spodaj zanko in na vrhu poprečno črto: Parafa pri podpisu je podobna strelji. V slučaju, da je pisava izredno debela, znači, da je pisec jeznega in brutalnega značaja. Tako so pisali vsi nekdanji in pišejo sedanji trinogi.

S tem zaključimo podrobne navedbe, ki prikazujejo, da grafologija ni kakšna črna umetnost. Vse je namreč enostavno: kakršen je človek, tako tudi piše. Poleg glavnih znakov moramo upoštevati tudi druge stranske znake, da ustvarimo popolno in enotno sliko o duševnih lastnostih pisca. To pa zamoremo storiti le po daljših študijah in primerni grafološki praksi.

Dalje je treba uvaževati okolnost, da prošnje, pisma na dostojanstvenike in pesmi pišemo vedno s širokim robom, kar je uvaževati

sta ta dva osla ostala vendarte v Jugoslaviji in je upati, da dosežeta v Gornji Radgoni domovinsko pravico brez posebnih sitnosti.

Gornja Radgona. Izročitev zemljiških knjig. Dne 9. maja t. l. se je izvršila izročitev zemljiških knjig in drugih spisov glede onih občin, ki so od prej cmureškega sodnega okraja pripadle okrajnim sodiščem Sv. Lenart in Gornja Radgona. Izročitev se je vršila v Radgoni, ker se je bilo bati v Cmureku nemirov, nakar so opozorili trezni Nemci sami. Gotovi krogi so skušali izročitev zavlačevati tako, da je bilo treba celo diplomatičnega pritiska. Občinstvo se s tem opozarja, da naj ne hodi več v Cmurek in dela tam nemške pogodbe, ker si napravi s tem nepotrebne stroške. Le čudno je, da se izročitev zemljiških knjig onih katastr. občin z Apačke kotline, ki se še nahajajo v Radgoni niso izročile. Celotno zadržanje ima značaj politične demonstracije in zahtevamo v interesu prebivalstva, da se to vprašanje hitro reši ter knjige spravijo v G. Radgono.

Glas iz občinstva. (Na naslov mariborske železniške uprave). Res nas veseli, da zopet vozi vlak Maribor-Ljutomer. Čudno pa se nam zdi, da ima samo en voz za potnike III. razreda. Saj se vendar nad tri četrtine ljudi vozi dandanes v tem razredu. In dočim je ta edini voz skoro vsak dan natlačeno poln z razno prtljago obloženega občinstva, je oni voz II. razreda skoro popolnoma prazen. Pred nekaj dnevi sem se vozil z jutranjim vlakom iz Križevca v Gornjo Radgono in sem moral ves čas stati, proti G. Radgoni pa se nas je nazadnje nabralo toliko, da se niti giniti nismo mogli. In nazaj grede je bilo ravno tako; moral sem med vožnjo pobegniti v II. razred in seveda doplačati. Kako pride občinstvo do takih neprilic, ko vendar stoji v Mariboru cela vrsta vozov III. razreda brez uporabe? Dovolj je draga vožnja po železnici, zato tembolj hoče vsakdo, ki se je nastal in načakal na kolodvoru, vsaj med vožnjo udobno sedeti. Vsled tega nujno zahtevamo še en voz III. razreda vsaj za progo G. Radgona-Ljutomer, če jih za daljno vožnjo skozi Avstrijo ne potrebujete toliko!

Eden za več drugih.

(Ta dopis ni osamljen, kar ravno dokazuje upravičenost nevolje. Opozarjamo žel. upravo, da že z ozirom na zdravi — piščo sezono ukrene vse potrebno, da ne bo neljubih pritožb.)

pri določitvi varčnosti ali štedljivosti Merodajen je tudi material, uporabljen pri pisavi.

Praktična grafologija nam nudi zelo mnogo koristi. Učenjak lahko z njo ustanovi na podlagi starih rokopisov zanesljivo sliko znamenitih in zgodovinskih znanih oseb. Ugotovi lahko duševno lastnosti posameznih vladarjev, politikov, umetnikov in pesnikov. On razkrinka lahko obževane tirane in pustolovce ter poveča preganjane poštenjake in rodoljube.

Pedagog lahko z grafologijo dosega izredne uspehe. S pregledovanjem pisav svojih gojencev spozna nagnjenja posameznika, da lahko uravnava njih zablodelosti in znote. Ravno tako je z nje staršem olajšano vzgajanje.

Kriminalist lahko z grafologijo izsledil razne anonimne pisce ter ponarejevalce javnih listin in podpisov. Grafologija na polju kriminalistike je tako interesanten predmet, da hočemo o njem razpravljati v posebni črtici.

Poleg navedenim služi dobro tudi drugim ljudem. Zdravnik bo z njo poznal razne živčne bolezni; trgovec in podjetnik bosta preiskovala pisave prosilcev za službe, da doženeta, kateri je zanesljiv in kateri ne; zaročenka bo spoznala po pisavi duševne lastnosti svojega zaročenca, da pravočasno prepreči morebitni nesrečni zakon. Grafologija daje namreč glede duševne lastnosti posameznikov več zanesljivosti, kakor pa dolgoletno znanje. Z ozirom na to je želeli, da bi se tudi med nami širilo zanimanje za to vedo, katero sedaj pozna komaj le par oseb.

Verzej. Marijanišče. Dne 28. maja bodo tukajšnji Salezijanci obhajali svoj glavni praznik, praznik Marije Pomočnice kristjanov. Pridite, častilci Marijini, poklonit se svoji nebeški Kraljici, ki bo zlasti ta dan svojim otrokom v Marijanišču delila obilnih milosti. — Sv. maše bodo od 5. ure zjutraj (ko bo sv. maša z blagoslovi in pridige) naprej do pol desetih. Ob 10. uri pridiga in pontifikalna sv. maša, ob lepem vremenu zunaj na prostem. — Popoldne ob pol dveh shod salezij sotrudstva, procesija z kipom Marije Pomočnice, darovanje in nato blagoslov z Najsvetejšim. — Po cerkvenem sv. opravilu nastop domačih gojencev-telovadcev.

**„Murski Straži“ moram pridobiti
: vsaj še enega naročnika! :**

Ljutomer. Lep nauk je dal pri avdienci pokrajinski kr. namestnik naši sokolski deputaciji, katero so tvorili 3 učitelji (seveda! op. ur.) in ena orlovska poturica (še lepše! op. ur.). Svetoval jim je, naj ne napadajo katoliških organizacij na tako oduren in neolikan način. Gotovo je mislil ono obkladanje z izmišljenimi primki, kakor delajo razposajeni otroci, sokoli pa jih pridno posnemajo, in osebno blatenje po časopisih. No, bomo videli! Posebnega upanja na sokolsko poboljšanje nimamo. Vsekako pa je značilno, da mora kr. namestnik sokolsko-učiteljske kulturonošce učiti kulture in olike!

Enakopravnost. Po deželi vidimo že lepake za Vsesokolski zlet v Ljubljani. Nič nimamo proti temu, da se prireditev vrši v Sloveniji in tudi nič proti temu, da se lepaki lepijo tupačam v izzivanje, vendar nam samo eno ni prav: Na sokolskih lepkih ni običajne staroverske „taksene marke“ po 5 para, kakor je to za vsako malenkostno objavo predpisano. Ljudstvo ima oči in vse to vidi. In ko čita o reklamnem davku pa potem o enakopravnosti vseh državljanov, torej tudi vseh društev teh državljanov, si potem lahko brez kakega pojasnila ustvari prav primerno sodbo o vladnem sistemu, kateremu velja naš boj. (P. S. Kakor slučajno je prišel ta dopis v isto številko kakor članek na 1. strani današnje številke „Kulturna sramota“, katerega nam je poslal čisto drugi sotrudnik. Taki pojavi, ki jih naše ljudstvo samo opazi, naj bodo našim izobraževalnim društvom le v vspodbudo za nadaljno delo. — Ured.)

Sv. Urban v Slov. gor. Tukaj se vrši dne 26. maja 1922 sejem. Pride veliko lepe živine.

Gospodarstvo

Dvojna mera davčnih oblasti. Kako nesistematično, brez vsake trdne podlage, najbrž le na osnovi kakih tožb in ovadb odmerjajo naše davčne oblasti davke, izhaja iz sledečega. V Gornji Radgoni so vsem trgovcem in vsem „greislerjem“ nasipali velikanske svote davkov za minula vojna in povojna leta. Te svote so šle v stotisoče in skoraj v milijone. Nimamo nič proti temu, da se pobirajo davki, saj država rabi denar, toda pravično naj se pobirajo! Tu v Gornji Radgoni pa je imela davčna oblast jako čuden ključ. Nekateri manjše trgovce, pravzaprav branjeve je obdačila s za njihove razmere gorostasnimi svotami, ki takorekoč ogrožajo njih eksistenco. Tudi trgovcu Francu Korošec je bilo predpisano menda samo vojnega davka nekaj nad 500.000 K, toda ta se je plačilu z vsemi mogočimi sredstvi upiral in glejte, davčna oblast mu je po dolgem boju znižala davek tako, da plača danes komaj polovico gornje svote. Nimamo nič proti temu, da se je ravno njemu znižal davek. Vprašamo pa davčno oblast, kako mora opravičiti dejstvo, da so

mnogi dosti manjši trgovci in podjetniki iz iste občine morali plačati tako velikanske, z njihovimi premoženjskimi razmerami nezdržljive davke. Sedaj je razmerje tako, da plačajo mali trgovci več davka ko največji podjetniki. Gospodarski zaprugi, ki ne dela v zasebno temveč v korist ljudstva, je bilo predpisanih samo od nje postanka, od 1. septembra 1919 do konca leta 1920 nad 450.000 K torej dvakrat toliko, kakor gori imenovanemu trgovcu za celo vojno in povojno dobo. In takih slučajev je še mnogo. **Kje je tukaj pravica? Kje enaka mera?** Če je odmera davkov pri Korošču pravilna, potem je na vsak način krivična pri vseh drugih. Tukaj bi davčni oblasti nujno priporočali, da uvede strogo revizijo glede vseh višje obdanih v Gornji Radgoni in spravi davčne predpise poedincev v medsebojno ravnovesje, ker sicer mi davkoplačevalci nemoremo imeti nobenega zaupanja do davčne oblasti.

Cene žitu stalno padajo. V Vojvodini in Banatu so bile zadnje dni sledeče cene: pšenica 1535 K, ječmen 1200 K — koroza 1080 K, pšenična moka 0 2150 K za 100 kg. Svinjska mast kg. 84 K.

Hlebček črnega kruha, ki ga lahko snedeš brez oddiha, stane v Avstriji 700 do 800 K.

Dolarsko posojilo. Listi poročajo, da je naša vlada že sprejela ponudbo Blerotove ameriške bančne skupine in najela 100 milijonov dolarjev posojila. Ker se radi previsokih provizij, katere je ta bančna skupina zahtevala, dolgo niso mogli odločiti, so stavili amerikanci naši vladi za sprejetje posojila enostavno ultimatum, nakar se je takoj udala, ker je ameriški stric grozil, da odpotuje s svojimi dolarji sicer takoj nazaj v Ameriko. Ako bi bilo naše državno gospodarstvo zdravo, bi se morala kot naravna posledica najetja tujega posojila naša valuta dvigniti. Zadnje čase se sicer nekoliko dviga, toda bojimo se, da bo tembolj zopet padla, kakor hitro bodo znane vse tajnosti o novem posojilu. Kajti v zvezi s tem posojilom se govori o celi verigi posredovalcev in mešetarjev, kateri zahtevajo zase mastne provizije. Najlepše pri vsem pa je to, da ta bančna skupina od ameriške vlade baje niti nima dovoljenja za izvoz dolarjev in da bo treba poprej šteti še zopet nove provizije in „šmire“. Dolarji se morajo tedaj iz Amerike takorekoč iztihotapati. K tej zadevi pristavlja neki list zlobno: „Wer zahlt die Provision — an Salomon und Kohn?“

Razne vesti.

Visoka starost. V visoki starosti 94 let je umrl v Zakojci na Goriškem Jakob Bevk, ded urednika „Mladike“ in „Goriške Straže“ Franca Bevka. Pokojni je bil v l. 1848—1856 vojak na Laškem in je še do pred kratkim rad obujal svoje stare zanimivih dogodkov polne spomine. Urednik Bevk je tudi naš znanec iz vojne dobe, ko je bil kot vojak nastanjen v Gornji Radgoni.

Nekdaj in sedaj. V starem Rimu je bil najmanjši kovani denar „as“, ki je imel vrednost naših 10 par. Za ta denar je prodajal Manius Narcus ljudstvu 1 mernik žita. Terentius Varo je zapisal za spomin, da se je dobilo v dobi zmagoslavne Metelovega povratka za ta denar mero vina ali 30 funtov suhih smokev (fig), ali mernik pšenice ali 10 funtov finega olja ali 10 funtov mesa. — Pač zlati časi!

Zakaj ima naša vlada denar? Znani politični bandit in sejač razdora med Srbi in Hrvati, bivši lastnik in urednik zloglasne „Srpske Zore“ Gjorgje Čokorilo potuje v Ameriko, in sicer na državne stroške. Vlada mu da za potovanje 18.000 frankov, v Ameriki pa mesečno 400 dolarjev, to je 120.000 K mesečno. Kolikim revežem bi se lahko s tem denarjem pomagalo.

Iz kupeja. Nekdo razlaga sopotnikom iz časopisa pravkar prečitano novico, da je ministarstvo policije (v resnici se imenuje drugače) naročilo moderni avtomobil za prevažanje zločincev. Sredi debate se oglasi mršav možiček pa meni, da se je to zato zgodilo, ker čutijo nekateri ministri, da so zreli za „kajho“.

Nova uporaba bajonetov. Nemčija se drži gesla da je treba v mirnem času izpremeniti meče v pluge. Nemški industrijalci so se poslužili prilike, ki se jim je nudila ter pričeli izpreminjati bajonete v stroje za rezanje in cepljenje lesa. Ti stroji so poceni ter so postali priljubljeni po celi Letski, kajti les je še vedno glavno kurivo v tej deželi. Vlada pa je prepovedala nadaljno importacijo teh strojev, ker je bajonete kaj lahko vzeti ven ter jih rabiti kot orožje.

